

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

*Мандрик Л.П., викладач-методист Технологіко-економічного коледжу
Миколаївського національного аграрного університету*

Нинішній етап розвитку українського суспільства характеризується радикальними змінами, що відбулися внаслідок революційних подій кінця 2013-початку 2014 року, які визначили мейнстрим внутрішньополітичного розвитку держави і конкретизували вектор її зовнішньополітичних спрямувань. Одночасно цьому періоду властива глибока системна криза, в яку потрапило вітчизняне суспільство, і яка проявляється через падіння економіки, надскладну внутрішньополітичну ситуацію, спричинену війною на Сході України, зростанням масштабів бідності, безробіття та інших соціальних хвороб, невдалими і непродуманими діями влади, що поступово призводить до втрачання довіри до неї та проголошуваних її авторитетними представниками цілей та гасел.

В масовій політичній свідомості на зміну сподіванням на швидке розв'язання більшості наболілих соціально-економічних та політичних проблем приходять, з одного боку, настрої соціальної апатії, а з іншого, відбуваються процеси радикалізації деякої частини населення, особливо, молоді. Внаслідок розриву між словом і ділом, що притаманно українському політикуму, відбувається активізація тих сил, які в принципі не здатні до буденної, раціонально обґрунтованої, але конструктивної за своїм змістом роботи. На жаль, спостерігається гальмування вкрай необхідних для політичної системи реформ, що, наприклад, пов'язане з децентралізацією. Ще одним негативним чинником впливу на політичну свідомість молоді є нездатність правлячого політичного класу працювати консолідовано, розв'язувати неминучі конфліктні ситуації шляхом перемовин і досягнення компромісів. Події останнього часу у зв'язку із відставкою уряду А. Яценюка і переформатуванням коаліції у Верховній Раді лише додають відчуття невпевненості пересічному громадянину, слабо і недостатньо впливають на забезпечення легітимності влади загалом.

З огляду на вказані обставини, в політичній свідомості молоді спостерігаються достатньо тривожні тренди. Перший з них – це міграційні настрої, що підтверджуються неодноразовими соціологічними опитуваннями, за результатами яких приблизно половина українських студентів висловлюють бажання після отримання диплома про вищу освіту переїхати до іншої країни. Другий тренд пов'язаний із зниженням, як в масовій свідомості, так і в молодіжному середовищі, привабливості ідей навколо євроінтеграції. Через недоліки і відсутність очікуваних результатів в діях влади щодо євроінтеграції зростає песимізм стосовно реальної

можливості в оглядному майбутньому приєднатися до цивілізованої європейської сім'ї народів. Третій тренд ми пов'язуємо із тим, що у молодіжній свідомості уявлення про зміст політичної участі, головним чином, концентрується навколо боротьби з символами минулої комуністичної доби, вербальних кампаній і флеш-мобів в інтернет-середовищі і соціальних мережах, а також характеризується спадом або занепадом ідей волонтерського руху, який у 2014-початку 2015 року відзначався доволі широкими масштабами поширення.

У зв'язку із вищезазначеним в Україні останнім часом спостерігається щорічне збільшення виїзду випускників середніх загальноосвітніх шкіл на навчання в університети Польщі, Словенії, Чехії, Франції, інших країн. З огляду на те, що вказані країни широко пропагують свої можливості надати на безкоштовній основі вищу освіту юнакам і дівчатам з України стає зрозумілим, що без державної підтримки і зміни акцентів в державній молодіжній політиці, особливо у зв'язку з першим працевлаштуванням і рівнем оплати молодих спеціалістів наша країна все більше буде перетворюватися на постачальника трудових, в тому числі, інтелектуальних ресурсів за кордон.

Вкрай тривожним є також відсутність чіткого розуміння наслідків поступового збільшення кількості осіб – молодих українських громадян, які отримують паспорти інших держав, а також оформляють міграційні документи для виїзду (наприклад, карта поляка).

Водночас не можна не бачити прикметні ознаки того, що, принаймні, частина української молоді свідомо орієнтується на європейські стандарти і специфічні ознаки суспільного життя. Це стосується поширення уявлень про плюралізм думок і життєвих практик, необхідність бути терпимим до нетрадиційних вірувань, стосунків у сфері шлюбно-сімейних відносин, проведення дозвілля, запровадження у побут елементів європейського способу життя (участь в екологічних акціях, волонтерство, благодійна допомога, використання велосипедів для пересування по місту, особливо до вишів, створення і діяльність громадських молодіжних об'єднань як альтернативи вже існуючим структурам і т. ін.).

В той же час не можна не зафіксувати відмінностей у темпах поширення запозиченого з європейської практики способу життя між різними адміністративно-територіальними одиницями і поселенськими спільнотами. Збільшується розрив у відкритості до політичних ідей, властивих сучасній Європі, між столичною молоддю, молоддю великих міст, обласних центрів і сільською та селищною молоддю. Останнім особливо бракує для залучення до ліберально-демократичних європейських цінностей необхідного рівня культури, вихованості, освіти і т. ін.

Узагальнюючи сказане, маємо зробити такі висновки. В період бурхливих і радикальних змін у вітчизняному суспільстві політична свідомість молоді зазнає різноспрямованих впливів, характеризується поєднанням елементів старого і нового. На фоні глибокої системної

соціально-економічної кризи спостерігаються, з одного боку, тенденції радикалізації політичних поглядів і позицій у частини молоді, а з іншого, настрої розчарування, соціальної апатії, політичної байдужості.

Процес просування у масову молодіжну свідомість європейських ліберально-демократичних цінностей не є структурований інституціонально, йому властиві розриви у темпах і у якості перемін між представниками різних територіально-поселенських спільнот.

На фоні зміцнення процесу ідентифікації української молоді як складової політичної нації не може не викликати тривоги зростання в життєвих планах і в реальних практичних кроках міграційних настроїв.